

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ V разред

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- коришћење различитих техника и средстава за креативно изражавање
- развијање способности ученика за визуелно памћење
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- пратити интересовања за посећивањем музеја, изложби и јачање потреба ученика за чување културних добара
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развија моторичке способности ученика инавијек за лепо писање;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА		ПР. ВЕЖБА	ЕСТ. АНАЛИЗА И ПРОЦЕЊИВАЊЕ	УКУПНО
1.	ЦРТАЊЕ	11	1	12
2.	СЛИКАЊЕ	12	0	12
3.	ВАЈАЊЕ	11	1	12
			УКУПНО:	36

Трајање	садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика	Циљеви и задаци садржаја
---------	---------	-------------------	-----------------------	--------------------	--------------------------

					програма
10+2	<p>Цртање</p> <ul style="list-style-type: none"> -врсте и својства линија (2) -линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2) -естетско процењивање (1) -однос величина(2) -лепо писање са калиграфијом (2) -компоновање више римичких целина у простору (2) -естетско процењивање (1) <p>Сликање</p> <ul style="list-style-type: none"> -својства сликарских материјала и подлога (2) -ритмичко компоновање боја и облика (2) -коришћење разних материјала за компоновање (2) -визуелно споразумевање (2) -временски и просторни нивои (цртани филам,стрип) (2+1) -сликање,естетско процењивање (1) 	<ul style="list-style-type: none"> - објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација - показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима - индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије) <ul style="list-style-type: none"> - објашњавање, разговор - демонстрирање осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - посета позоришту <ul style="list-style-type: none"> - кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и 	<ul style="list-style-type: none"> - представљање садржаја рада - разговори са ученицима (питања, дијалози, дискусије) - вежбање основних цртачких техника - усмеравање на самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу - рад у групама са поделом задатака - естетска анализа, самовредновање и оцењивање од самих ученика <ul style="list-style-type: none"> - ест. анализа и самовредновање - припрема сценографије за школске манифестације - израда панона, плаката <ul style="list-style-type: none"> - самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу у моделовању, рад у групи, рад у пару - примена конвексних и 	<ul style="list-style-type: none"> - усвајање и систематизација изложеног градива као и његова практична примена - разговори са наставником (питања, дијалози, дискусије) - вежбање различитих врста линија и површина и цртачких техника - покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција <ul style="list-style-type: none"> - вежбање основних сликарских техника - сакупљање репродукција, формирање збирки - посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности; - развијају љубав према ликовном наслеђу <ul style="list-style-type: none"> - практична примена усвојеног градива кроз израду плитког рељефа и слободне скулптуре - развијају способност за креативно и апстрактно мишљење; - развијају способност сарадње и самопоуздања у 	<ul style="list-style-type: none"> - стварање различитих вредности линија и површина - опажање ритма линија, боја, облика - развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; - стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства - развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; <ul style="list-style-type: none"> - развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; - развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу - подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде
10+1+1					

10+1+1	Вајање - вајање,врсте вајарског материјала (4) -везивање тродимензионалних облика у простору (2) -слободно компоновање (2) -обликовање употребних предмета(ситна пластика,накит) (2+1) -вајање, естетска анализа (1)	техникама - репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика - демонстрација рада у појединим материјалима-глина, глинамол... - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и естетска анализа	конкавних форми - дијалози, дискусије, естетска анализа и самовредновање	тимском радус	-опажање боја -асоцијације у низу покретнеслике:боје,мрље,црт ежи,облици -стварање различитихвредности форме (конвексно,конкавно,отворено,затворено) - чврсти материјали, меки - упознавање са ситном пластиком
--------	--	---	---	---------------	---

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ VI разред

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- развијају ликовно- естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;

- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- оспособљавају се за стваралачко преношење визуелно- ликовних искустава у природно- друштвена научна подручја и тако развијају интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;
- развијају индивидуално истраживање односа ликовних елемената на примерима националног и светског ликовног уметничког наслеђа.

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА		ПР. ВЕЖБА	ЕСТ. АНАЛИЗА И ПРОЦЕЊИВАЊЕ	УКУПНО
1.	ЦРТАЊЕ	11	1	12
2.	СЛИКАЊЕ	12	0	12
3.	ВАЈАЊЕ	11	1	12
			УКУПНО:	36

Напомена: Посете културним институцијама (музеји, галерије, споменици културе) – 2 часа

Трајање	садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика	Циљеви и задаци садржаја програма
11+1	Цртање - тачка, линија и смер (3) - слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2) - компоновање основних тродимензионалних облика (3) - компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3) - естетско процењивање (1) Сликање - хроматски и	- објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација - показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима - индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије)	- представљање садржаја рада - разговори са ученицима (питања, дијалози, дискусије) - вежбање основних цртачких техника - усмеравање на самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу - рад у групама са поделом задатака - естетска анализа, самовредновање и оцењивање од самих ученика - ест. анализа и самовредновање - припрема сценографије за	- усвајање и систематизација изложеног градива као и његова практична примена -- разговори са наставником (питања, дијалози, дискусије) - вежбање основних цртачких техника - покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција	-развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства -развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; -развој способности ученика за визуелно памћење и

<p>12+0</p>	<p>ахроматски скуп (2) - интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) (2) - топле и хладне боје (2) - визуелно споразумевање (3) - пантомима,говор тела (1) - амбијент- сценски простор (1) - амбијент- сценски простор (1) - ест. анализа (1) Вајање - тактилне вредности површина и облика (2) - чврста и мека форма (2) - моделовање геометријских и неправилних форми (2) -конвексна и конкавна форма (2) -односи маса и волумена (2) -естетска анализа (2)</p>	<p>осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - посета позоришту - кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама - репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика - демонстрација рада у појединим материјалима-глина, глинамол... - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и естетска анализа</p>	<p>школске манифестације - израда панона, плаката - самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу у моделовању, рад у групи, рад у пару - примена конвексних и конкавних форми - дијалози, дискусије, естетска анализа и самовредновање</p>	<p>- вежбање основних сликарских техника - сакупљање репродукција, формирање збирки -посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности; развијају љубав према ликовном наслеђу -практична примена усвојеног градива кроз израду плитког рељефа и слободне скулптуре - развијају способност за креативно и апстрактно мишљење; - развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском радус</p>	<p>повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, апримењују у раду и животу - подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посеђивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде</p>
<p>10+ 2</p>					

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ VII разред

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- проширују искуства у ликовном изражавању и развију ликовно-естетски сензибилитет за: арабеску, пропорције, композицију и простор, обједињавање покрета игре и звука, фотографију и перформанс
- упознају основне елементе ликовне организације и припреме се за самостално и колективно преобликовање одређеног простора
- се оспособе да повезују ликовни рад с литерарним сценским изразом, звуком и покретом
- упознају вредности споменика културе и своју културну баштину.

Садржај програма

Ред. број наставне теме	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / ОБЛАСТИ	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	Број часова по теми	Број часова за	
				обраду	остале типове часова
1.	Цртање	<ul style="list-style-type: none"> • Пропорције • Пропорције • Компоновање величина у простору • Конпоновање и степеновање облика у простору • Арабеска • Арабеска • Естетска анализа 	12	8	4
2.	Сликање	<ul style="list-style-type: none"> • Равнотежа облика и боје у простору • Контраст, светлина, површина и облика у одређеном простору • Сродност ликовних вредности у одређеном простору 	12	8	4
3.	Вајање	<ul style="list-style-type: none"> • Обликовање маса и волумена додавањем и одузимањем • Орнаменти • Вајарски материјали, одливање (негатив и позитив) • Вајање- гипс и одговарајућа средства и материјали • Естетска анализа 	12	8	4
УКУПНО			36	24	12

Активности наставника

- саопштава наставне садржаје
- организује и усмерава идеје и креативност
- упознаје ученике са методама и техникама успешног ликовног изражавања
- преноси теоријска и практична знања
- процењује и оцењује ниво и квалитет радова
- преноси културне вредности
- формира правилан поглед на свет и систем вредности
- развија карактер ученика и црте личности

Активности ученика

- посматрање
- опажање
- учешће у дискусији
- откривање и увиђање законитости и процеса
- изражавање својих мисли, осећања и закључака
- анализа и синтеза опаженог
- стварање
- вежбање
- усвајање знања
- понављање
- израда и презентовање самосталних и практичних радова

Начин остваривања програма:

Цртање- објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација

- показивање основних цртачких техника
- објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима
- индивидуални рад и рад у групама
- коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима)
- рад по природи (моделу)
- посете културним институцијама (музеји, галерије)

Сликање- објашњавање, разговор

- демонстрирање осн.сликарских техника
- показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје)
- креирање вежби и њихова примена
- коректуре и ест. анализе
- рад по природи и рад из маште
- посета позоришту

Вајање- кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама

- репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика
- демонстрација рада у појединим материјалима- глина, глинамол...
- индивидуални, рад у пару и групи са ученицима
- рад по природи
- коректура и естетска анализа

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ VIII разред

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- развијају ликовно- естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- оспособљавају се за стваралачко преношење визуелно- ликовних искустава у природно- друштвена научна подручја и тако развијају интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;
- развијају индивидуално истраживање односа ликовних елемената на примерима националног и светског ликовног уметничког наслеђа.

Ред.	Н А С Т А В Н Е	Н А С Т А В Н Е	Број	Број часова за
------	------------------------	------------------------	------	----------------

број наставне теме	ТЕМЕ / ОБЛАСТИ и време реализације	ЈЕДИНИЦЕ	часова по теми	обраду	остале типове часова
1	Цртање IX, X, XI, V	• Контраст, јединство и доминанта у простору	2	1	1
		• Слободно компоновање и фантастика	2	1	1
		• Фотомонтажа	2	1	1
		• Амблем	2	1	1
		• Текстура, материјализација	2	1	1
2.	Вајање X, XII, I, II	• Визуелна метафорика(амблем, тродимензионално обликовање)	2	1	1
		• Контраст, јединство и доминанта у простору	10	1	9
3.	Сликање II, III, IV	• Енформел	2	1	1
		• Ритмичко хармонијска композиција чисте боје и форме	2	1	1
		• Систем низања тачака боје и облика и волумена према одређеној шеми	2	1	1
		• Визуелна метафорика (Површинско обликовање)	2	1	1
		• Слободно компоновање и фантастика	4	1	3
УКУПНО			34	12	22

Активности наставника

- саопштава наставне садржаје
- организује и усмерава идеје и креативност
- упознаје ученике са методама и техникама успешног ликовног изражавања
- преноси теоријска и практична знања
- процењује и оцењује ниво и квалитет радова
- преноси културне вредности

- формира правилан поглед на свет и систем вредности
- развија карактер ученика и црте личности

Активности ученика

- посматрање
- опажање
- учешће у дискусији
- откривање и увиђање законитости и процеса
- изражавање својих мисли, осећања и закључака
- анализа и синтеза опаженог
- стварање
- вежбање
- усвајање знања
- понављање
- израда и презентовање самосталних и практичних радова

Начин остваривања програма:

Цртање- објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација

- показивање основних цртачких техника
- објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима
- индивидуални рад и рад у групама
- коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима)
- рад по природи (моделу)
- посете културним институцијама (музеји, галерије)

Сликање- објашњавање, разговор

- демонстрирање осн.сликарских техника
- показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје)
- креирање вежби и њихова примена
- коректуре и ест. анализе
- рад по природи и рад из маште
- посета позоришту

Вајање- кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама

- репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика
- демонстрација рада у појединим материјалима- глина, глиномол...
- индивидуални, рад у пару и групи са ученицима
- рад по природи
- коректура и естетска анализа